

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 77/07-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Ing. A. M. - N., N., zastúpeného advokátom JUDr. J. F., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 36/2000 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. A. M. - N., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 36/2000 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 36/2000 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. A. M. - N., p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiatisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý uhradiť Ing. A. M. - N., trovy právneho zastúpenia v sume 7 492,90 Sk (slovom sedemtisícštyristodevät'desiatdva slovenských korún a deväťdesiat halierov) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. J. F., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 77/07-13 z 12. apríla 2007 prijal na ďalšie konanie sťažnosť Ing. A. M. - N. (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 36/2000.

Na základe výzvy ústavného súdu z 28. mája 2007 okresný súd vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti sp. zn. Spr. 3390/2003 z 25. septembra 2007 k priebehu konania okrem iného uviedol:

„ ... na základe Vašej žiadosti zo dňa 22-08-2007 doručenej tunajšiemu súdu dňa 27-08-2007 Vám oznamujem, že vo veci sp. zn. 29 Cb 36/2000 boli vykonané nasledovné úkony:

- *vec napadla na tunajší súd dňa 18-02-2000,*
- *dňa 20-07-2000 bol navrhovateľ vyzvaný na odstránenie v'ad podania,*
- *dňa 06-09-2000 bolo vydané uznesenie či k. 29 Cb 36/2000-21 v ktorom súd návrh zamietol, právoplatné dňa 12-10-2000,*

- *dňa 12-03-2001 sa konalo pojednávanie na ktorom súd vyhlásil, že pojednávanie sa odročuje na deň 04-04-2001,*
- *pojednávanie zo dňa 04-04-2001 bolo odročené z dôvodu neprítomnosti zákonného sudcu,*
- *dňa 26-06-2001 sa konalo pojednávanie na ktorom súd vyhlásil, že pojednávanie sa odročuje na deň 05-09-2001,*
- *pojednávanie zo dňa 05-09-2001 bolo odročené na deň 10-10-2001,*
- *na pojednávaní dňa 10-10-2001 právny zástupca navrhovateľa rozšíril žalobu o ďalší výrok*
- *dňa 11-10-2002 bolo vydané uznesenie č. k. 29 Cb 36/2000-99 v ktorom súd pripustil vstup D. s. r. o. do konania na strane odporcu, právoplatne dňa 31-12- 2002,*
- *súd pojednávanie zo dňa 12-11-2003 odročil za účelom doplnenia dokazovania,*
- *dňa 22-12-2004 bolo vydané uznesenie č. k. 29 Cb 36/2000-136 v ktorom súd konanie voči odporcovi v 1. a 2. rade zastavil, súd konanie prerušil, právoplatné dňa 29-01-2005,*
- *súd pojednávanie zo dňa 15-05-2006 odročil na deň 08-06-2006,*
- *súd pojednávanie zo dňa 08-06-2006 odročil za účelom doplnenia dokazovania,*
- *pojednávanie zo dňa 13-12-2006 bolo odročené z dôvodu PN zákonnej sudkyne,*
- *dňa 01-01-2007 bola vec pridelená sudkyňi JUDr. N. K., následne bol dňa 28-02-2007 vytyčený termín pojednávania na deň 30-03-2007,*
- *súd pojednávanie zo dňa 30-03-2007 odročil na deň 31-05-2007 nakoľko nebolo vykázané doručenie u žalovaných a svedka, žalovaný v 2. rade ako fyzická osoba a svedok boli predvolaný prostredníctvom príslušného OR PZ. Polícia šetrením zistila, že svedok sa na adrese trvalého bydliska nezdržuje a iné miesto jeho pobytu nie je známe. Ohľadne žalovaného v 2. rade príslušné OR PZ k termínu nepodalो žiadnu správu, súd preto pojednávanie odročil na deň 13-07-2007,*
- *pojednávanie zo dňa 13-07-2007 bolo zrušené z dôvodu PN sudcu,*
- *príslušné OR PZ doručilo správu s tým, že doručenie nezrealizovali a šetrením sa nepodarilo získať žiadne informácie,*
- *pôvodne žalovaný v 1. rade - D. spol. s r. o., B., (...) - po zmene P. s. r. o., B. bol vymazaný z OR na základe uznesenia Krajského súdu v Bratislave podľa*

ust. 68 ods. 1,2,3 písm. d) Obchodného zákonníka, žalobca proti nemu zobral žalobu späť, súd preto uznesením konanie zastavil,

- *účastníkmi konania zostali pôvodne žalovaní v 3. a 4. rade - D. s. r. o., B., (...) a D. K., (...), B.*

Žalobca poukazuje na odporovateľnosť právneho úkonu podľa § 42 ods. 3 Obchodného zákonníku vo vzťahu k prevodu obchodného podielu, porušovanie dobrých mravov podľa § 424 a § 1 ods. 2 Obchodného zákonníku, bezdôvodné obohatenie podľa § 451 Obchodného zákonníku, náhradu škody podľa § 373 a nasl. a § 757 Obchodného zákonníku - a v súčasnosti žalovaného v 2. rade podľa § 135a Obchodného zákonníku, judikáty č. 1/1979 Jo, č. 14/1978 No, č. 25/1986 Jo, a č. 18/1991 Jt.

Žalobca ďalej poukazoval na súvisiacu vec č. k. 28 Cb 39/2002, kde však bolo konanie v dôsledku späťvzatia žaloby z dôvodu zániku obchodných spoločností voči ktorým existoval právny nárok, zastavené.

Prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku sa v konaní nevyskytli, súd konal vo veci priebežne, bez prietáhov.“

Obsah spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené vo vyjadrení okresného súdu, a preto ich ústavný súd považuje za preukázané.

Navyše ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal 31. júla 2000 návrh na nariadenie predbežného opatrenia, o ktorom okresný súd rozhodol 6. septembra 2000 tak, že ho zamietol. Dňa 6. septembra 2001 vzal sťažovateľ svoju žalobu podanú okresnému súdu proti žalovanému v druhom rade späť.

Pojednávanie konané 10. októbra 2001 bolo odročené na neurčito s tým, že právnemu zástupcovi sťažovateľa okresný súd uložil, aby do 10 dní doručil „špecifikáciu petitu rozšíreného návrhu“, ktorý tak urobil podaním z 30. októbra 2001 doručeným okresnému súdu 7. novembra 2001. Dňa 8. novembra 2001 okresný súd žiadal sťažovateľa o úpravu žalobného návrhu, ten mu však 28. novembra 2001 oznámil, že tak už učinil podaním z 30. októbra 2001.

Právny zástupca sťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu zaujal stanovisko podaním z 5. októbra 2007, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 8. októbra 2007. V ňom sa okrem iného uvádza:

«Chápeme jeho obranne formulované vety. Faktom ale ostáva, že :

- 1. predseda OS Bratislava I už listom z 12. 1. 2007 uznal, že v danej veci (pod č. 29 Cb 36/2000) existovali prietahy v činnosti ním riadeného súdu.*
- 2. Je faktom, že po podaní žaloby vo februári r. 2000 sa menili pracovníci justície, ktorí sa mali vecou meritórne zaoberať. To by ale bolo akceptovateľné len, ak by išlo o náhody a v relatívnom krátkom čase. Nie o opakované zmeny v priebehu siedmich rokov.*
- 3. Na škodu navrhovateľa - medzi jednotlivými i to len formálnymi a procesnými úkonmi súdu vždy plynuli dlhé časové obdobia, spravidla desať i viac mesiacov. To na strane žalovanej dlžníckej firmy vytváralo priestor pre jej nekorektné manipulácie, uskutočňované so zámerom vyhnúť sa zodpovednosti a súčasne brzdiť či oddaľovať prebiehajúci spor č. 29 Cb 36/2000.*
- 4. Lepší dôkaz než involvovanie fyzickej osoby, na ktorú boli prevedené obchodné podiely, a ktorá je dnes nezvestná (máme na mysli p. P. H.) vari ani nemôže existovať. Je to už notoricky známy, fakticky i právne simplexný „trik“. Tento „manéver“ na strane žalovaného skutočne viedol potom (v októbri 2001) firmu Ing. A. M. - N. k úprave žaloby. Dalo by sa teda povedať, že v roku 2001 súd postupoval primerane racionálne a pružne.*
- 5. Potom ale od októbra 2001 do októbra 2002 a potom do novembra 2003 a ďalej do decembra 2004 ba až do mája 2006 dá sa povedať, že súd neurobil nič procesné cielené pre postup v danej veci. Čiže viac ako štyri roky proces na škodu navrhovateľa nevedol k legitímne očakávanej ochrane jeho práv. Takéto plynutie času navyše viedli k nezvratným zmenám na strane žalovaných a zápisom v obchodnom registri a súčasne k dôkaznej insuficiencii, keď s odstupom siedmich rokov od začatia konania (pohľadávky sú z roku 1999) nie je možné očakávať relevantné svedecké výpovede, resp. iné verifikovateľné dôkazy.*
- 6. Záverom ešte chceme poznamenať, že pokiaľ JUDr. G. B., predsedníčka OS Bratislava I hovorí o súvisiacej kauze č. 28 Cb 39/2002, ide asi o omyl. Je to úplne iná vec, týka sa na strane žalobcu inej firmy, pričom neexistuje žiadne prepojenie a*

holá skutočnosť, že aj v tomto spore je na strane dlžníkov ten istý okruh subjektov nemôže relevantne ovplyvniť ani konanie vo veci samej ani konanie pred Ústavným súdom. Ak žalobca (Ing. A. M. - N.) v akomkoľvek kontexte pred OS BA I tento spor spomenul, tak preto a len preto, že chcel poukázať na justíciu už známeho dlžníka.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 29 Cb 36/2000 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Predmetom konania, v ktorom sťažovateľ namieta zbytočné prietahy, je nárok na zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom za nezaplatenie faktúry, ktorý sťažovateľ upresnil 9. augusta 2000. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade ide o bežnú súčasť sporovej agendy všeobecných súdov a podklad pre rozhodnutie tvorí súdnou praxou ustálená a používaná právna úprava. Jej výklad a používanie sú stabilizované a na tento spor sa vzťahuje dostatok judikatúry všeobecných súdov. Okresný súd ani nepoukázal vo svojom vyjadrení na skutkovú a právnu zložitost' danej veci.

2. Ústavný súd po posúdení správania sťažovateľa dospel k záveru, že sťažovateľ svojím správaním podstatne neprispel k doterajšej dĺžke konania pred okresným súdom. Sťažovateľ bol aktívny, viackrát sa v priebehu konania zaujímal o stav konania a žiadal okresný súd, aby vo veci konal, i keď na druhej strane ústavný súd konštatuje, že súdny poplatok nezaplatil pri podaní návrhu, ale iba na základe výzvy okresného súdu, a takisto musel svoje podanie aj doplniť. Jeho neúčast' na pojednávaní v apríli 2000 tiež nemala vplyv na doterajšiu dĺžku tohto konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom konajúceho okresného súdu v predmetnej veci. Zistil, že okresný súd bol vo veci úplne nečinný bez akejkoľvek zákonnej prekážky už od 8. novembra 2001, keď vyzval sťažovateľa na úpravu petitu rozšíreného žalobného návrhu (neefektívny úkon, pretože ten mu odpovedal na výzvu už 7. novembra 2001), do 11. októbra 2002, keď uznesením pripustil vstup ďalších účastníkov na strane žalovaných (nečinnosť 11 mesiacov).

Ďalšia nečinnosť bola zistená aj od 9. januára 2003, keď okresný súd zaslal uznesenie s podaním sťažovateľa na vyjadrenie žalovaným, až do 12. novembra 2003, keď sa konalo pojednávanie v ich neprítomnosti (nečinnosť viac ako 10 mesiacov), ktoré bolo odročené „za účelom doplnenia dokazovania“. Aj po tomto pojednávaní bol okresný súd nečinný ďalších 13 mesiacov až do 22. decembra 2004, keď zastavil konanie proti žalovaným v prvom a druhom rade z dôvodu, že boli vymazaní z obchodného registra, a preto, že prebiehalo trestné stíhanie zodpovednej osoby, navyše konanie aj prerušil do právoplatného skončenia tejto trestnej veci. V tomto období urobil len dve jednoduché

výzvy 28. septembra a 8. novembra 2004 adresované Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru B. za účelom zistenia stavu trestného konania.

Činnosť okresného súdu bola v ďalšom období tiež neefektívna. Po zaslaní uznesenia Okresnej prokuratúry B., ktorým bolo zastavené trestné stíhanie zodpovedného zástupcu žalovaných subjektov (20. januára 2005), sa do dnešného dňa nepodarilo zistiť jeho pobyt alebo doručiť mu predvolanie na pojednávanie, i keď okresný súd nariaďoval pojednávania aj v roku 2006 a 2007.

Najväčším pochybením okresného súdu je tiež to, že dosiaľ vo veci samej nerozhodol, a to i napriek tomu, že predmetné konanie začalo už vo februári 2000, teda pred viac ako ôsmimi rokmi. Stav právnej neistoty sťažovateľa teda nebol odstránený.

Uvedené obdobia nečinnosti a neefektívnej činnosti v postupe okresného súdu mali vplyv na doterajšiu dĺžku konania, a preto je potrebné považovať ich za zbytočné v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Preto ústavný súd nemohol akceptovať vyjadrenie okresného súdu, že zbytočné prietahy v konaní neboli zistené.

Na základ uvedených skutočností ústavný súd konštatoval, že v označenom konaní sp. zn. 29 Cb 36/2000 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Vzhľadom na výrok o porušení základného práva sťažovateľa, ako aj na to, že namietané konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal zároveň okresnému súdu v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 36/2000 v ďalšom období konal bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 120 000 Sk, ktoré odôvodnil v sťažnosti.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 29 Cb 36/2000 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu (začiatok súdneho konania a zistený skutkový stav) ústavný súd považoval priznanie sumy 60 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľom požadovanú výšku finančného zadosťučinenia ústavný súd považuje v okolnostiach prípadu za neprimeranú, preto jeho žiadosti nevyhovel.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. F. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o

odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822 Sk. Úhrada bola priznaná v celkovej sume 7 492,90 Sk (za 2 úkony po 2 970 Sk a k tomu 2 x 178 Sk režijný paušál a 19 % DPH, keďže advokát je platcom tejto dane).

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2007